

بیانیه «دوره کشوری تأمین مدرس کتاب جدیدالتالیف منطق» - تهران: مرداد ۸۸

بنام حکیم متعال

۱۳۸۸/۵/۶

مدیرکل محترم دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی
با سلام و ادب

ضمن تقدیر و تشکر از محضر حضرتعالی، کارشناس مسوول و کارشناس گروه فلسفه و منطق آن دفتر محترم به سبب عنایت خاص اخیر به دروس فلسفه و منطق دوره متوسطه و پیش دانشگاهی که منجر به احساس ضرورت تغییر کتب مربوط و انجام اقدامات لازم در این راستا، بویژه طراحی و تالیف کتاب جدید برای درس منطق سال سوم انسانی گشته است، به استحضار می‌رساند که اینجانبان نمایندگان استانهای سراسر کشور و شرکت کنندگان در «دوره تأمین مدرس کتاب جدیدالتالیف منطق»، که از تاریخ ۸۸/۵/۳ لغایت ۸۸/۵/۶ در تربیت معلم شهید شرافت تهران برگزار گردید، لازم می‌دانیم نکاتی را به شرح ذیل به اطلاع برسانیم.

الف) از تصمیم و تلاش آن دفتر محترم در برگزاری این دوره که نمایندگان استانهای سراسر کشور را دور هم جمع ساخت و قبل از آغاز تدریس عملی کتاب جدید التالیف منطق در مدارس، فرصتی برای تحلیل و بررسی محتوای این کتاب فراهم ساخت، صمیمانه تقدیر و تشکر می‌گردد. ب) در فرصت ایجاد شده، کتاب مزبور توسط نمایندگان استانها و شرکت کننده در این دوره که هر کدام از ایشان، از جمله فعالان دروس فلسفه و منطق در استان خویش بوده و در زمینه تدریس دروس مذکور، دارای تجارب گوناگون می‌باشند، مورد بررسی و نقد و ارزیابی قرار گرفت؛ که ذیلاً به کلیات نتایج حاصله اشاره می‌گردد:

۱- محاسن عمومی کتاب

۱/۱- ساده سازی و تسهیل انتقال معانی و مفاهیم عمیق و دقیق منطقی و فلسفی به دانش آموزان از جمله ضروریاتی است که همیشه در انتظار آن بوده ایم. مولف محترم این کتاب تلاش وافری در این خصوص مبذول داشته اند.

۱/۲- یکی از لوازم کتب فلسفی و منطقی این است که، به سبب ماهیت ویژه آنها، قالبی را به خود گیرند که در وا داشتن دانش آموزان به تمرین و تمیق در تأمل و تفکر، نقش بسزایی ایفاء نمایند. کتاب مزبور از این جهت، با توفیق قابل قبولی مواجهه است. مولف معزز، به سبب این موارد و برخی محاسن ریزتر و نا گفته دیگر، شایسته تحسین و تشکر می‌باشند.

۲- انتقادات عمومی وارد بر کتاب

۲/۱- کتاب، مشحون از اغلاط ثابته، نگارشی و دستوری می‌باشد. ۲/۲- ادبیات و زبان مورد استفاده، در برخی موارد نیازمند اصلاحات جدی است. در غیر این صورت موارد مزبور خالی از دقت، غیر علمی و نامتناسب با کتاب منطق و حتی نامتناسب با هر کتاب رسمی درسی و آموزشی خواهد بود.

۲/۳- آموزه ها و شیوه های نوین نگارش و طراحی کتب درسی، مثل تعیین اهداف هر درس در ابتدای دروس، استفاده از جداول مناسب و اشکال یا تصاویری که امر تفهیم و ذهن سپاری مطالب را تسهیل می نمایند و نیز در ایجاد علاقه و جذابیت نقش ایفاء می نمایند و ...، بکار گرفته نشده است.

۲/۴- در برخی موارد، عناوین دروس و نیز عناوین و سرفصل های داخلی دروس با دقت کمتری انتخاب شده اند؛ به نحوی که سازگاری مناسب و کامل بین عنوان و مطالب ذیل آن، ملاحظه نمی شود.

۲/۵- در باره مطالب تحت تدریس دروس، موارد متعددی وجود دارند که مقدمات و پیش نیاز های اساسی آنها در هیچ جای کتاب - حتی بصورت توضیحات مختصر در پاورقی ها - ارائه نگشته اند. لازم به ذکر است که

جبران این نقیصه بوسیله کتب جنبی همچون کتاب معلم نیز مقدور به نظر نمی آید. زیرا علاوه بر اینکه پرداختن دبیر به ارائه مباحث فراوان محذوف، اما مورد نیاز کتاب، قسمت اعظم ساعات آموزشی را به خود اختصاص خواهد داد و در طول سال تحصیلی، برنامه تدریس را با کمبود اوقات آموزشی مواجه خواهد ساخت؛ بلکه این امر در مورد کثیری از دبیران نیمه مرتبط و غیر مرتبط فلسفه و منطق که متأسفانه به علت نبود نیروی متخصص کافی مشغول به تدریس این درس می باشند و تعدادشان بیشتر از دبیران متخصص این رشته می باشد، مشکلات عدیده ای ایجاد خواهد نمود. مضافاً بر اینکه استقلال نسبی کتاب از میان رفته و دانش آموز را در مواردی که ناچار از مطالعه انفرادی و بدون همراهی معلم می باشد، مثل مواقع آمادگی برای کنکور، دچار زحمات و اشکالات زیادی خواهد ساخت. در مقابل، مباحثی در کتاب ملاحظه می شود که خارج از حد دانش آموز دبیرستانی بوده و در چنین کتابی نیازی به طرح آن مباحث احساس نمی شود.

۲/۶- یکی از عوامل مهمی که موجب نارضایتی دبیران و دانش آموزان، نسبت به کتاب فعلی منطق شده است، ذکر برخی تمرینات مناقشه انگیز در کتاب مزبور می باشد. متأسفانه در کتاب جدید نه تنها از این اشکال بسیار مهم برای سطح دانش آموزی احتراز نشده است، بلکه مشکل مزبور با شدت بیشتری خود نمایی می کند. زیرا از یک طرف، تعداد این گونه موارد افزونتر شده است و از طرف دیگر، در مورد برخی، و یا حتی اغلب آنها، امکان تصمیم گیری با تکیه بر متن درس مربوط وجود ندارد - بخاطر عدم ارائه مباحث و محتوای لازم در متن درس.

۲/۷- تلاش برای ساده سازی، در برخی موارد موجب فدا شدن دقت منطقی و علمی مباحث شده و در نتیجه ظرافت های رایج و متداول علم منطق از میان رفته است و برخی از تعاریف یا مفاهیم، مانعیت و یا جامعیت خود را از دست داده اند. مدیر کل محترم:

کلیاتی که فوقاً ذکر شد، بطور تفصیلی و به همراه مصادیق و جزئیات آنها در میان شرکت کنندگان در دوره به بحث گذاشته شده است و برخی از این مصادیق و جزئیات در حضور خود مولف مکرم و همکار محترم ایشان نیز طرح شده است. لذا اینجانبان به این جمعیتی و نتیجه رسیده ایم که این کتاب، همچنانکه مولف محترم نیز اذعان می فرمایند، نیازمند صرف وقت بیشتری می باشد؛ تا با نقد و بررسی از جوانب مختلف و نظر مجدد مولف گرامی به کتاب و نقد و بررسی های ارائه شده و اعمال تغییرات و اصلاحات لازم، متناسب قابل قبول با دانش آموزان سطح متوسطه سراسر کشور را بدست آورده و به جایگزینی مفید و بدور از اشکالات قابل اجتناب برای کتاب فعلی منطق سوم انسانی مبدل گردد.

از آنجایی که طی فرایند نقد و بررسی های اشاره شده و اعمال اصلاحات لازم، نیازمند مدت زمان متناسب می باشد و از آنجایی که روند اقناع اغلب شرکت کنندگان در این دوره نسبت به مسائل مطروحه، با مشکلات متعددی مواجه شد و پیش بینی می شود این مشکلات، در استانها و به هنگام توجه دبیران مناطق نسبت به مباحث کتاب، با شدت بیشتر نمایان گردند و نیز با توجه به اینکه زمان چندانی تا آغاز سال تحصیلی جدید باقی نمی باشد، لذا به نظر نمی رسد انجام و تمهید شرایط و مقدمات لازم تدریس این کتاب در سال تحصیلی جدید، عملی و میسر باشد. از اینرو از آن مقام عالی مستدعی است، جهت پیشگیری از مشکلات عمیق قابل تصور و قابل پیش بینی برای دانش آموزان، دبیران و نظام آموزشی در سال تحصیلی جدید، دستورات و اقدامات لازم را برای تعویق یک ساله تدریس عملی کتاب مورد بحث در مراکز آموزشی مبذول فرمایید.

* شایان ذکر است که این بیانیه توسط قریب به ۹۰ درصد شرکت کنندگان در دوره امضاء گردید.